

यः॥ यकथा सर्वदेहे सुइंद्रादैवे
सर्वमुनी॥३॥ ब्रह्मादिऋषयः स
र्वे वेद्यो वैद्यशुभाध्वनी॥ विष्णु
देवसमायुक्तो रविचंद्रो विना
यकः॥४॥ तथा सरस्वती गंगा का
लि विरो तथा स्थितं॥ गंधर्वा च ग
नां सर्वे वनस्थती स्तत्र जवेत्॥५॥

तत्र गत्वा मुनीश्रेष्ठं देवर्षि नार
दस्तथा ॥ नमस्कृत्वा हरो देवं ना
रदं वाक्यमब्रवीत् ॥ ६ ॥ नारद उवा
च ॥ देवस्य शं करो नाम ब्रह्मा वि
स्नुमहे स्वरं ॥ युधिष्ठिरसमो रा
जान भूतो न भविष्यसी ॥ ७ ॥ स
त्यवादी जिता क्रोधो धर्मसील

प्रवर्तते ॥ तस्य सत्यं समो नास्ति
धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥ ८ ॥ वेणुश्चै
व हरिचंद्रो वै लोचनबलिस्तथा
नलघोषस्य मानघाता समेदृष्टा
युगे युगे ॥ ९ ॥ तस्य सत्यं समो ना
स्तितेन सत्यं न को भवेत् ॥ यवं श्रुत्वा
ततो वाक्यधर्मोऽपि हर्षपूरितः ॥ १० ॥

केन रूपेण पस्यामि मातापुत्रो
 युधिष्ठिरः ॥ विचित्रधर्मराज्ये
 षु आगतो सोमही स्थले ॥ ११ ॥
 निवर्तते भारते युद्धे राजा प्रति
 युधिष्ठिरः ॥ धर्मचांडालरूपेण
 पुत्रराज्यं निरीक्षितं ॥ १२ ॥ उच्छ्र
 हो देवलोकेषु प्राप्सं च हस्तनापु

रि ॥ अवलोक्यं पुरी सर्वे द्वारे द्वारे
 च तिष्ठतं ॥ १३ ॥ निर्मलं विपुलं श्रे
 षं स्वप्रियो प्रियदर्शनं ॥ भूवने
 मृत्युलोकेषु संसारवंन दृश्यते
 ॥ १४ ॥ तप्तकांचनवर्णानां अग्नि
 कोटिसमोपमां ॥ पूर्णमास्यां
 समोज्योतिः सूर्यकोटिसमो प्र

ध०
४६

च

मं

॥१५॥ राजा हारेशं प्राप्ते प्रतिहार
स्य पृच्छतां ॥ कस्य ते भुवने श्रे
ष्टं इंद्रवाक्यं मिदं ब्रुवित् ॥१६॥
पूणी गोकुलदर्शस्यां सर्वशा
स्त्रविचार्ययं ॥ राजा कार्येषु त्वं
जेन प्रतिहारप्रसादयित् ॥१७॥
श्रीमसेन उवाच ॥ कुतो वा अग

४६

तोप्रेता कुतो वापि समागमं ॥ याति
नैव न जानाति युधिष्ठिरस्य मंदि
रं ॥१८॥ कस्या त्वं च न जानाति रा
जहारे समागता ॥१९॥ चांडालो
वाच ॥ भेरीशुद्धस्य योजनं मे घृ
त्तस्य दादशं ॥ दातारो दानसद
स्य त्रेल्लोके सचराचरं ॥२०॥ मि

मसन उवाच ॥ अठसी सहस्र
त्रुषिनां ब्रह्मणस्य दिने दिने ॥
भुजते कनकपात्राणी युधिष्ठि
रस्य मंदिरं ॥ २१ ॥ चंडाल उवाच ॥
मेव जलवर्षतो राजा प्रतिवाक्य
वदाम्यहं ॥ सुघार्थि आगतो द्वारे
चंडालो प्रतिमेकं ॥ २२ ॥ श्रीम

सेन उवाच ॥ ब्राह्मणज्ञत्रियावै
स्या ब्रूद्राश्चैव चतुर्थकं ॥ एता
निवर्णहीनस्य कथं दर्शन किं भ
वेत् ॥ २३ ॥ चंडालस्य मुखं दृष्ट्वा
सूचि भवति दिवाकरं ॥ यदि सं
भाषणं श्चैव सुचिश्चानविधि
यते ॥ २४ ॥ चंडाल उवाच ॥ मेकं

त्वचा मांसमेकं सुखदुःखमल
 मुत्रयो ॥ पंचर्दं द्वियमेकं तत्वं कथं
 वर्णं चतुर्भवेत् ॥ २५ ॥ त्रिमसेन
 उवाच ॥ उचिष्टं पदगंधर्वी गोपा
 यां ह्यागलस्तथा ॥ समानस्य जिव
 तस्य असमानं विवर्जित ॥ २६ ॥
 चंडाल उवाच ॥ निंदकोपि श्रुन

श्लैवकतद्वोदयसोगीनां ॥ चत्वारो
 रोकृतचंडालजातिचंडालपंच
 मं ॥ २७ ॥ त्रिसंध्याचवृथायस्य वे
 दयस्य परामुखं ॥ क्रियाहिनस्य
 योविप्रासोपि चंडाल उचेते ॥ २८ ॥
 दंतशुचिविनाभोक्तं पादौ पृष्ठा
 नितं विना ॥ अदृष्टीद्येव गोविदंसे

पिचंडाल उच्यते ॥२९॥ कपिलाक्षि
रपानेन ब्राह्मणिगमनश्च ॥ वेदा
क्षरविचारेन सोपि चंडाल उच्यते
॥३०॥ क्लेशनासनातंशो ज्यामृतगृ
हेषु भोजनं ॥ एवं गृहीत्वा यो वि
प्रा सोपि चंडाल उच्यते ॥३१॥ मधु
महीकृते मेकं वने अग्निं प्रदापणेः

गौत्रवृद्धावियोगेन सोपि चंडाल उ
च्यते ॥३२॥ मातुरे पितरंश्चैव बहु
वृद्धं च दूर्बलं ॥ श्रद्धान कृत्यते पुत्रं
सोपि चंडाल उच्यते ॥३३॥ गजहस्ति
कोदानं च त्रिसंध्यामैशुनस्य च ॥
यकाकी भुंजते मिष्टान्नं सोपि चं
डाल उच्यते ॥३४॥ गोघनं च त्रुंश्चै

वशं प्राप्ते च तलार्थकं ॥ विद्वोपि कृ
 यते येन सोपि चंडाल उच्येते ॥ ३५
 विवाहे च यथानारी सुलज्या च कु
 लंगना ॥ विना दोषे परित्यागी सो
 पि चंडाल उच्येते ॥ ३६ ॥ यकपुर्षद्व
 यो भार्यामेक गृहे न लापयेत् ॥ य
 कप्रत्यक्तामेकं भुंक्ते सोपि चंडाल

उच्येते ॥ ३७ ॥ दूरस्थानि परस्थानि
 अतिथो गृहमागता ॥ सोपि भुक्तं
 च भोक्तव्यं सोपि चंडाल उच्येते
 ॥ ३८ ॥ आसा कर्मनादाता रोदाता
 से प्रतिन्मेष्टुकं ॥ निसोपिगतो ये
 न सोपि चांडाल उच्येते ॥ ३९ ॥ अ
 एमेन वमेमासे नारिभुक्ता च गभि
 नी ॥ गर्भं हत्या महापापं सोपि चं

डाल उच्येते ॥४०॥ पक्षिनां कागचं
 डालपसुचां डालगर्धव ॥ यतीनां
 कोपचां डालसर्वचां डालप्रनिंद
 कः ॥४१॥ गच्छगच्छप्रतिहारयुधि
 ष्टिरस्यमां प्रतिः ॥ चंडालस्यसमा
 युक्तोगोष्ठीकुरुनराधिपः ॥४२॥
 भिमसेनोद्दंष्ट्रुत्वाचां डालोस
 त्यभाषितं ॥ अगतोवचनंश्रुत्वा

चां डालोसत्यभाषितं ॥४३॥ मा
 गता अगतोस्वामीराजादोषेन
 दियते ॥ जानाति अत्मतत्त्वेषु गो
 ष्टिकुरुनराधिपं ॥४४॥ युधिष्ठिर
 उवाच ॥ भिमसेनो महाबाहो कि
 मर्थे अगतेसित ॥ किं कार्यकोना
 मतस्यततोवाकं निवेदयत् ॥४५॥
 भिमसेन उवाच ॥ श्रृणु राजायथा

वृत्तांतयादृष्टं कथयाम्यहं ॥ चांडा
 ल आगतो हारे यथा वाक्यं निवेद
 यत ॥ ४६ ॥ अनेकवाद्यमयं कृत्वान
 मस्तस्य महात्मने ॥ अतितस्य अ
 गतो हारे अतिविद्यानराधिपः ॥
 ४७ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ बृहि बृहि
 पुनः बृहिसत्यवाक्यं ब्रकोदरः ॥
 वायुपुत्रजितायेन धर्मस्य भिम

सेनयोः ॥ ४८ ॥ किं हस्यंति मनुष्या
 णां सर्वे शास्त्रविशारदः ॥ इति
 ति चंडाला किं रूपस्य ब्रकोदरः ॥
 ४९ ॥ भिमसेन उवाच ॥ काकको
 किलवर्णानां कुरंगरक्तलोचनं ॥
 लंबग्रीवामुर्ध्वकेशवाकपादुः म
 हपदुः ॥ ५० ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ ग
 ळगच्छदुराचारी चांडालोपापर्मणः

अदुष्टिदानमेकंचकथंतस्यगृह
 मागता॥५१॥**त्रिमसेन उवाच॥** अ
 तिथस्य अगतो द्वारे कुलंतस्य किं
 पुच्छसि॥ यथाशक्ति तथादानं यज्ञ
 चर्मविद्यियते॥५२॥ नतस्य दर्शने
 तस्य श्रुत्वानैव कदाचनं॥ महा प्र
 ज्ञामहात्मानं सत्यं सत्यं नराधिपः
 ॥५३॥ **युधिष्ठिर उवाच॥** कस्यतो अ

गतो द्वारे कुतो वा गृहमागताः॥ यथा
 त्वं हृदयवाक्यं ततो वाक्यं निवेदय
 त्॥५४॥ **चंडाल उवाच॥** राजा बंधु
 अबंधुनां राजा चक्षुः अचक्षुकं॥
 पिता माता गुरुनां च गुरुभ्योनां च नृ
 पो गुरु॥५५॥ दुर्बलस्य वली राजा ब्रा
 ह्मणस्य विद्या बलं॥ मूर्खस्य बलं मौ
 नं तस्कारस्य अनित्यं बलं॥५६॥ बाल

या

कस्य रोधनं बलं वे स्वाश्च चंचलं ब
 लं॥ पंदिनां बलं माकाशं मिनस्य
 उदकं बलं॥ ५१॥ धर्मस्य च बलं सत्यं
 शुभ्रं तु होपांडु नंदनं॥ असाक्षीतं म
 र्माधीतं दुर्घार्थीयस्य भोजनं॥ दु
 र्वलस्य दीयते दानं सुफलं पांडु नंद
 नं॥ ५२॥ अपूर्वि दीयते दानं अपूज्य
 लिंगपूज्यते॥ अनाथपिंड संस्कार

५४

रकोटियज्ञफलं जवेत्॥ ५३॥ कश्चि
 तं जनार्दनं च भ्राषितं संकरस्य च॥
 अथवा फलं च दातव्यं गोष्टिगुरुन
 राधिपः॥ ६०॥ इरच्यानी परःस्थानी
 अतिथं गृहमागता॥ तस्य भोज
 नप्रयत्नेन आतिथं सर्गसंन
 मे॥ ६१॥ युधिष्ठिर उवाच॥ यस्य श्रे
 वगृहे नास्ति कदाचित्कालेषु भो

जनं॥ अतिथ आगतो द्वारे कथमे
व प्रपूज्यते॥ ६२॥ चांडाल उवाच
अबलिका बद्रिका श्वैव कंदमु
लफलानि च॥ तथा तस्य शुचि न
वेत् अतिथं स्वर्गसंक्रमे॥ ६३॥ अ
तिथं द्वारेति एति आपगृहेषु चो
जनं॥ उदकं च सुशरापि वंति अ
न्नगो मांसं न हते॥ ६४॥ अतिथं

विमुखं यांति यांति पित्र देवता॥
कोटिपुजा विनस्यति ब्रह्महत्या
पदे पदे॥ ६५॥ देवार्चनं भावहि न
सत्यहि न दयास्तथा॥ विना आ
तितं ह्येयं ज्ञेयं च पुन्यं सर्वे निर्फलं
भवेत्॥ ६६॥ चौरो वा अथ वा चांड
लो वा शत्रुवपि त्रघातकं॥ वासुदेव
शं प्राप्नोति अतिथं स्वर्गसंक्रमे॥

नगरेचगृहेवाचनद्यापुःकर
 णीतये॥ अपुर्वेयस्यदृष्ट्याचत
 त्रतीर्थोफलंलभेत॥ ६८॥ मंत्र
 हिनंचहुतायेनप्रद्यांचतीलंवि
 ना॥ रितुवंतीयेनकन्यादहतेस
 प्तमंकुलं॥ ६९॥ नकुलोवाअथ
 वामंजारोषरोवास्वानसुकरः॥
 अथमेद्यादपिरादस्यकनणी

श्रुद्याते॥ १०॥ युधिष्ठिरउवाच॥
 कथंउत्पद्यतेघर्मकथंघर्मप्रव
 र्तते॥ कथंचस्थापयेघर्मकथंघ
 र्मविनस्यति॥ ११॥ अतिशउवाच
 सत्वंउत्पद्यतेघर्मदयाघर्मप्र
 वर्तते॥ हेमाचस्थापयेघर्मक्रे
 घोघर्मविनस्यति॥ १२॥ युधिष्ठि
 रउवाच॥ कोवामित्रप्रदेशंचको

वामित्रगृहेषु च ॥ को वामित्र आं
 तकाले को वामित्र मर्णां त काले
 १३ ॥ अतिथ उवाच ॥ विद्यामित्र
 प्रदेशं च भार्यामित्रगृहेषु च ॥
 घबनमित्र आंतरेषु च घर्ममि
 त्रमर्णां त काले ॥ १४ ॥ युधिष्ठिर उ
 वाच ॥ कथं उत्पद्यते स्वस्तिकथं
 स्वस्तिनिवेदयत् ॥ केनः प्रवर्त
 प्रवर्तते ॥

ते स्वस्तिकथं स्वस्तिनिवेदयत् ॥
 १५ ॥ अतिथ उवाच ॥ ब्रह्मा उत्पद्य
 ते स्वस्ति स्वस्ति ब्रह्मनिवेदयत् ॥
 गायेत्रिदुहिते स्वस्ति एवं स्वस्ति प्र
 वर्तते ॥ १६ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ चं
 द्रपर्भकथं पू ण्यं कथं पु ण्यं रवि
 स्तथा ॥ कथं तीर्थं प्रसंगेन कथं
 पु ण्यं गृहे स्तथा ॥ १७ ॥ अतिथ उवा

चंद्रपर्वलक्ष्मणपुण्यं दसलक्षं रवि
 स्तथा ॥ कोटिपुण्यं भवेति शंख
 क्षसहस्रगृहेस्तथा ॥ १८ ॥ युधि
 ष्ठिरुवाच ॥ किंपुण्यं यमुनाश्र
 नं गंगाश्रानं किं फलं ॥ गयापी
 डप्रदानेन गोमत्या अग्निमेव
 च ॥ १९ ॥ अतिशुवाच ॥ वारान
 स्यामहापुण्यं यदि आत्मा च नि

मलं ॥ गयापिंडप्रदानेन पित्र
 स्वर्गंति गच्छति ॥ २० ॥ पूर्णं च कृय
 यते श्राद्धं त्रिपुंचपित्रदेवता ॥
 गयापिंडप्रदानेन गोमत्या अग्नि
 मेव च ॥ २१ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥
 यस्यापिता गृहे नास्ति माताना
 स्ति तथैव च ॥ भ्राता भग्निकथं
 चैव सुरवंशोति गृहे प्रभो ॥ २२ ॥

अतिथ उवाच ॥ बुधिमातापिताय
 स्यपिता ज्ञानपरायनं ॥ दयासो
 होदरंयस्यसुखंशांतिगृहेभवे
 त् ॥ २३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ केनक
 र्ममहादुःखंकेनकर्मसुखंभवेत्
 केनकर्मभवेगर्भकेनपापेप्रव
 र्त्तेते ॥ २४ ॥ अतिथ उवाच ॥ देवपू
 जानकर्तव्यंतेनकर्ममहादुःखं

अन्नदानेनकर्तव्यंतेनगर्भपु
 नपुनः ॥ २५ ॥ परस्त्रियारताये
 नलाभार्थेसर्वमेवच ॥ तेनजा
 तिमहाद्वोरंमृत्युगर्भपुनःपुनः
 ॥ २६ ॥ देवचर्मसमायुक्तंसत्यं
 चैवसमानित्यं ॥ तेनगमोक्षमा
 प्रोतिदीर्घंआयुपरांगतिं ॥ २७ ॥
 युधिष्ठिर उवाच ॥ केनअंगुलम

काशंकेमगनस्य ता रुका ॥ कै घ
रावर्सतेमेघाकेतेहस्तवसुं
घरा ॥ ८८ ॥ अतिथ उवाच ॥ चत
रांगुलमाकासं हयोगगनस्य तं
रुका ॥ दश द्दारावर्षतेमेघात्रा
हुठहाथवसुंघरा ॥ ८९ ॥ युधिष्ठि
र उवाच ॥ मातुरे यदि वाकं न्यापि
तायस्य कुमारिका ॥ बृहि वाकं

शीदंश्रुत्वा कस्य देहे समुच्चवं ॥ ९० ॥
अतिथ उवा ॥ तिलमध्ये यथा तैलं
कष्टमध्ये ह ताशनं ॥ पयमध्ये
यथा घृतं देहमध्ये यथा ज्ञाणं ॥
॥ ९१ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अग्नि
कार्येषु वेलायां देव अतितयो
भवेत् ॥ अहंत्वा पुज्यते मिति अ
तिथस्य मम गृहे ॥ ९२ ॥ अतिथ

उवाच ॥ एच पूर्वमयं भो क्ता कदा
 चित्कालेषु भोजनं ॥ राजा गृहेषु
 भोक्तव्यं दोषार्थी च विवर्जितं ॥
 ७३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ न भोक्तव्यं
 कन दोषो विना दोषे विवर्जितं ॥
 आठासी सहस्रक्रनां भुजते
 च मम गृहे ॥ ७४ ॥ अतिथ उवाच
 लोभोषु मोहितो मायान च ति

ष्टिभावना ॥ त्रैलोक्यमोहितं मा
 यासत्यं सत्यं नराद्यिपं ॥ ७५ ॥ राजा
 प्रतिग्रहं द्यौरं विषस्वादं समोपमं
 पुत्रं मांसवरं भोक्तान च राज्यं प्र
 तिग्रह ॥ ७६ ॥ नद्यानां जलस
 मुद्रं पापपुण्यं नृप गृहे ॥ न ते
 विप्रपतिग्राही ग्रहामंत्रेन युध्य
 ते ॥ ७७ ॥ दशप्रानसमोच क्री

दशचक्रीसमोच्चजः॥दशच्चजः
समोवेस्वा दशवेश्वासमो नृपः
८८॥ इतिष्टं परं मंदि व्यंशं कामा
नो सर्वे नृपती॥ गताते च गृहे स
र्वे न च तिष्ठंति ब्राह्मणं॥९९॥ ग
तो सहस्रविप्रैश्चो संकामानो यु
धिष्ठिरः॥ चिंता मां न गतो राजा
क्रोद्य वाक्यं निवेदयेत्॥१००॥

युधिष्ठिर उवाच॥ यज्ञविद्यसं
नः कृत्वा सर्वे विप्रगृहे गताः॥
आद्यं च पिंडपित्रे च कथं मे व
प्रपुज्यते॥१॥ मातंगो क्रियते क
र्मवृथा यज्ञं विधियते॥ चंडाल
याति मंजारुं अवसरं न जासि
तं॥ संशारे श्चैव जावना तत्र श्रे
हो ज्ञवे स्तथा॥३॥ पापि षोऽत्र ग

न

तो द्वारे पुर्णहत्या करोति च ॥ इ
 दश वर्षं शंभो गे न सर्वे निर्फलं
 भवेत् ॥ ४ ॥ अतिथ उवाच ॥ अहं नै
 वे पापी षो अनेक पाप कर्मणां
 ह्य कत्यपरित्यागि सो पापी षो
 नराधिपः ॥ ५ ॥ प्रस्थानं सा दृशं
 वाकं पृथा वाकं निवेयेत् ॥ सत्यं
 नित्यं स या उक्तमम दोषो न दिये

६३

ते ॥ ६ ॥ आखाडी कार्तीकी श्चैव
 मा द्ववेशाषियस्तथा ॥ अनदा
 नं न कर्तव्यं सो पापी षो नराधि
 पः ॥ ७ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ त्वच पू
 र्वं मया देव चिंत्यते च पुनः पुनः
 मम यज्ञं वृथा कृतं शुफलं त्वं च
 दर्शनं ॥ ८ ॥ मया पूजा च प्राद्यं
 चतुं देव अतिथं भवेत् ॥ मया य

इसुफलं अद्य पश्य मे त्वचदर्श
 नं ॥९॥ चं न्य देव मया प्रा प्रं देवं
 त्वचदर्शनं भवेत् ॥ तथा चांडाल
 रूपेन अगतो सोम मग्रहे ॥१०॥
 चर्म उवाच ॥ किंच द्रुना मराय
 णाय ब्रं ह्या विस्नु महेश्वरं ॥ तथा
 चांडाल रूपे ण पिता मे ग्रिह मा ग
 ता ॥११॥ सत्य सत्य पुनः सत्य सर्वे

शास्त्र विशारदं ॥ अहं त्वं पिता मे पु
 त्र सत्य मे व युधिष्ठिरः ॥१२॥ साद्यु
 शाकु महा प्रजा स्वघ्नं त्वं च जन्म
 नि ॥ धन्यं बंश कुलं तस्य यस्य पु
 त्रो युधिष्ठिरः ॥१३॥ त्वं च कीर्ती मयं
 श्रुत्वा अगतो हं गृहे मम ॥ यस्मार्थ
 यज्ञ पुण्यं च सो देवो हं युधिष्ठिरः ॥
 १४ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अद्य मे सु

फलं जन्म अजमे सुफलं तपः ॥
 अजमे सुफलं राज्यं पितामे गृ
 हमागताः ॥ १५ ॥ मम जन्म भवे ध
 न्यं यदेवो दर्शनं भवेत् ॥ सर्वपाप
 विनिर्मुक्तं त्राहि मां देवता गुरु ॥
 १६ ॥ परायणं परहिंसा च यस्य त
 स्य प्रतंते ॥ अलोभं कटलोभं च
 एतानि मुक्ति लक्षणं ॥ १७ ॥ ध

उवाच ॥ साधु साधु विरंजिव सत्यं
 चैव संयम्य च ॥ स्थिरं कुतः स्थिरं स
 त्यं पुत्र राज्य निरक्षितं ॥ १८ ॥ अश्रु
 र्यां देवलोकेषु धर्मवाक्यदया परं
 देवलोके गतो धर्मपांडव पुत्रः चि
 रं जीवः ॥ १९ ॥ धर्मेषु हन्यते व्याधि
 धर्मेषु हन्यते ग्रहाः ॥ धर्मेषु हन्य
 तेश्च त्रयतो धर्मो ततो जयः ॥ १

इति श्री महाभारते सतसहस्रसं
 तायां वे आसीकं शांतिपर्वनी युधि
 श्चिरयज्ञसमाप्तं सुभ्रमस्तु जथा
 प्रतितथा निरिवितं मम दोसो न दि
 यते ॥ पठनार्थं गोशा इचौरंगभार
 थ्यी ॥ श्रीगुरुवे नमः ॥ सदा मस्तथा
 नामुर्सेन्देपिलाया ॥ इमे मस्तमो
 मिस्तमे वाखिलाया ॥ दियादस्त